

NOTAT

Oppsummering av funn fra tilsynssaker med barnevernet i etterkant av de alvorlige hendelsene i Pilestredet/Oslo, Sarpsborg og Strømmen

Innledning

Statsforvalteren er uavhengig tilsynsmyndighet på flere av velferdsområdene. På barnevernsområdet fører vi tilsyn med barnevernstjenestene i kommunene, barnevernsinstitusjoner, omsorgssentre og Barne- og ungdoms- og familieetaten (Bufetat). Det innebærer at vi blant annet gjennom lovlighetskontroll tar stilling til om kommunalt og statlig barnevern utfører arbeidet sitt i henhold til barnevernsloven og forvaltningsloven.

Tilsyn skal bidra til å fremme rettsikkerhet for barn og ungdom i sårbare livssituasjoner. I tillegg har tilsyn som formål å bidra til styrket sikkerhet, kvalitet og tillit til tjenestene. En viktig del av vår oppgave som tilsynsmyndighet er å undersøke, kontrollere og følge opp at tjenestene holder seg innenfor kravene i lov og forskrift. Det er imidlertid ikke et mål i seg selv å peke på ulovlige forhold, men å bidra til at virksomhetene yter tjenester av god kvalitet til innbyggerne.

Som tilsynsmyndighet vurderer vi hvilke henvendelser eller hendelser som skal utredes tilsynsmessig, hvilke vurderingstema som skal gjennomgås, hvor grundig undersøkelsene skal være og hvilken oppfølging som er nødvendig. Vi velger fremgangsmåter som er egnet til å ivareta formålet med tilsyn på hensiktsmessig og effektiv måte. Som ledd i tilsynet følger Statsforvalteren også med på at virksomhetene endrer praksis der det er avdekket svikt. Det er imidlertid ikke tilsynsmyndigheten, men virksomhetene selv, som har ansvar for å rette lovbrudd. Våre tilsynsprosesser skal bidra til å styrke forbedringsarbeidet i tjenestene.

Statsforvalteren ønsker å dele funn fra våre tilsyn for å fremme læring og utvikling også blant andre virksomheter enn de vi har ført tilsyn med i disse enkeltsakene. Alle de aktuelle tilsynssakene viser svikt i barnevernets praksis. For flertallet av barna som sakene omhandler, har det på ulike tidspunkt i oppveksten vært alvorlige bekymringer for konfliktfylte hjemmeforhold. For det store flertallet blant barna har det vært mistanke eller opplysninger om en omsorgssituasjon preget av vold eller rus.

De første bekymringene for barna gjelder i all hovedsak utrygge og konfliktfylte hjemmeforhold, vold og/eller foreldres rusbruk. Etter hvert som tiden går, endrer bekymringene karakter og vedrører i større grad barnets egen negative utvikling og atferd.

Tilsynssakene viser samlet sett at barnevernstjenestene ikke i tilstrekkelig grad har tilpasset undersøkelser, oppfølging og tiltak ut ifra helhetlig kunnskap om barnas og familienes behov, situasjon og historikk.

Tilsyn etter alvorlige hendelser der barn er involvert

Når det skjer alvorlige hendelser som involverer barn, skaffer Statsforvalteren oversikt og gjør nødvendige undersøkelser. Vi gjorde slike kartleggingsaktiviteter etter hendelsene i Pilestredet/Oslo 23.09.25, Sarpsborg 30.09.25 og Strømmen natt til 07.10.25, der barn var involvert i alvorlig kriminalitet.

Som tilsynsmyndighet beslutter vi løpende om det er grunnlag for videre tilsynsmessig oppfølging i form av å åpne tilsynssak eller andre tilsynsaktiviteter. På barnevernsområdet kan det være snakk om tilsyn overfor kommuner/bydeler, barnevernsinstitusjoner, omsorgssentre og/eller Bufetat.

Statsforvalteren fører også jevnlig stedlige tilsyn med barnevernsinstitusjonene, inkludert tilsyn ved institusjoner der det ble plassert barn i etterkant av de overnevnte hendelsene.

Barnevernsinstitusjoner har ansvar for at barn som er plassert der får forsvarlig omsorg og behandling.

I slutten av september/begynnelsen av oktober 2025 gjorde vi innledende kartleggingsaktiviteter som gjaldt 11 barn. De alle hadde tilknytning til nevnte alvorlige hendelser. Vi opprettet dernest totalt åtte tilsynssaker som gjaldt det kommunale barnevernets oppfølging av åtte barn i forkant av hendelsene.

De åtte barna har tilhørighet i kommuner/bydeler innenfor ansvarsområdet til Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus. Av hensyn til taushetsplikt og koblingsfare for opplysninger oppgir vi ikke nærmere om hvilke kommuner/bydeler barna bor i. Alle de åtte barna er gutter og aldersspennet var fra 12 til 16 år på tidspunktet for hendelsene.

Samtlige åtte barn og familiene deres har vært i kontakt med kommunal barnevernstjeneste, flere av dem på forskjellige tidspunkt og over flere år.

Statsforvalteren har for tiden tilsynsmessig oppfølging også i forlengelse av andre hendelser der barn har tilknytning til alvorlig kriminalitet. Denne oppsummeringen avgrenses imidlertid til de nevnte åtte tilsynssakene etter hendelser i Pilestredet/Oslo, Sarpsborg og Strømmen. Vi bemerker likevel at enkelte funn i de åtte tilsynssakene er gjenkjennbare også i andre pågående tilsyn med kommunalt barnevern og/eller institusjonsbarnevernet i tilfeller der barn er involvert i kriminalitet.

Åtte tilsynssaker

Statsforvalteren konkluderte de åtte tilsynssakene den 13.12.25.

I det videre oppsummerer vi fellestrekk ved sakene og tilsynsmyndighetens funn og konklusjoner.

Alle de åtte barna og familiene deres har på forskjellige tidspunkt vært i kontakt med kommunal barnevernstjeneste. I tilsynssakene har Statsforvalteren undersøkt og vurdert følgende forhold ved barnevernstjenestenes oppfølging av barna:

- Om barnevernstjenesten har gjennomført forsvarlige undersøkelser.
- Om barnevernstjenesten har iverksatt og fulgt opp eventuelle barnevernstiltak.
- Om barnevernstjenesten har sikret barnet nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid.
- Om barnevernstjenesten har ivaretatt barnets rett til medvirkning.
- Om barnevernstjenesten har foretatt nødvendige og helhetlige barnevernsfaglige vurderinger.

I tilfeller der det har vært opplysninger i barnevernssaken som tilsier tilsynsmessige undersøkelser av andre eller ytterligere forhold, har vi gjennomført dette i tillegg. For eksempel har det vært relevant å undersøke og vurdere samarbeidet mellom barnevernstjenesten og andre instanser i hjelpeapparatet rundt barnet og familien. Vi har i de åtte tilsynssakene ikke funnet spesielle forhold å bemerke når det gjelder samarbeidet mellom barnevernstjenesten og andre instanser. Det fremkommer i all hovedsak at det har vært utstrakt samarbeid mellom barnevernstjenesten og instanser som for eksempel skole, ulike forebyggende tjenester, helsetjenester og politi.

I enkelte av tilsynssakene er tidsperioden for tilsynet avgrenset til en begrenset periode i forkant av de alvorlige hendelsene. I de fleste tilsynssakene har det imidlertid vært nødvendig å føre tilsyn med hele perioden barnevernstjenesten har hatt kjennskap til familien, da det har vært avgjørende for å gjøre en helhetlig vurdering av barnevernstjenestens arbeid. Tidsperioden for den enkelte tilsynssak er avgjort etter vurderinger opp mot formålet med tilsyn.

I de fleste av tilsynssakene har vi vurdert også barnevernstjenestens oppfølging av barna i etterkant av hendelsene i Pilestredet/Oslo, Sarpsborg og Strømmen. Statsforvalteren har konkludert med at barnevernstjenestenes oppfølging i etterkant av hendelsene i all hovedsak har vært hensiktsmessig og forsvarlig.

Fellestrekk ved barnas situasjon og behov

I flertallet av tilsynssakene er det et tydelig fellestrekk at det i løpet av barnas oppvekst har vært bekymring for høyt konfliktnivå og vold i hjemmet. I noen av sakene har det vært bekymring for foreldrenes rusbruk. For de fleste barna har det vært mistanke eller opplysninger om en omsorgssituasjon preget av vold, utrygghet og frykt i deler eller hele oppveksten.

I noen saker har barna selv fortalt om vold og konflikt eller hatt uttalelser om slike forhold i forbindelse med enkeltepisoder som har skjedd hjemme. I andre saker har det på flere tidspunkt i barnas oppvekst vært bekymringer for vold og konfliktfylte hjemmeforhold, uten at det er omtalt eller bekreftet fra barna selv, foreldre eller andre familiemedlemmer, og uten at det er satt inn konkrete tiltak fra barnevernets side.

I tilfeller der barnevernstjenesten har satt inn hjelpetiltak, er dette hovedsakelig snakk om samarbeid mellom instanser, veiledningstiltak og varianter av lettere hjelpetiltak i hjemmet. Det er et fellestrekk i sakene at mer spesialiserte og målgruppedifferensierte hjelpetiltak som retter seg direkte mot barnets og familiens konkrete behov, med formål å forebygge ytterligere skjevutvikling, er fraværende i de aller fleste av barnevernssakene.

Fem av barna bodde hjemme hos foreldrene sine på tidspunktet for de alvorlige hendelsene. To barn bodde i fosterhjem, mens ett barn var plassert på barnevernsinstitusjon.

Flertallet av barna har tidligere i oppveksten hatt kortere opphold på barnevernsinstitusjon og/eller i fosterhjem.

Statsforvalteren har konkludert med lovbrudd i de åtte tilsynssakene

<i>Bestemmelser i barnevernsloven</i>	<i>Tema</i>	<i>Antall tilsynssaker med lovbrudd på området</i>
§ 2-2, jf. §§ 1-1, 1-7	Om barnevernstjenesten har gjennomført forsvarlige undersøkelser	6
§§ 3-1 og 8-1, jf. §§ 1-1, 1-3, 1-6, 1-7	Om barnevernstjenesten har iverksatt og fulgt opp eventuelle barnevernstiltak	5
§ 1-1, jf. §§ 1-3, 1-6, 1-7 og 3-1	Om barnevernstjenesten har sikret barnet nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid	6
§ 1-4, jf. § 1-7	Om barnevernstjenesten har ivaretatt barnets rett til medvirkning	4
§§ 1-3, 1-7, 8-1 og 12-4	Om barnevernstjenesten har foretatt nødvendige og helhetlige barnevernsfaglige vurderinger	6

Statsforvalteren bemerker at ikke alle lovbestemmelsene i tabellen gjør seg gjeldende i hver enkelt sak i den aktuelle kategorien.

Lovbruddene gjelder flere forhold*Barnevernstjenestens undersøkelser*

I et flertall av tilsynssakene har vi funnet mangler ved barnevernstjenestens undersøkelsesarbeid. I disse barnevernssakene er det for eksempel ikke gjennomført tilstrekkelige og egnede undersøkelsesaktiviteter sett opp mot de konkrete bekymringene for barnas omsorgssituasjon. Dette er spesielt alvorlig i tilfeller der bekymringene omhandler at barnet kan ha blitt utsatt for vold eller andre skremmende hjemmeforhold, som stiller skjerpene krav til barnevernstjenesten om å belyse saken.

Videre har vi også funnet mangler når det gjelder planmessighet og systematikk i undersøkelsesarbeidet, og at undersøkelsesaktivitetene som barnevernstjenesten iverksatte ikke var tilstrekkelige eller grundige nok til å undersøke barnets totale situasjon. I flere av barnevernssakene er det heller ikke gjennomført helhetlige omsorgsvurderinger om barnets behov og situasjon med tanke på behov for egnede tiltak og hjelp.

Statsforvalteren ser i en del av tilsynssakene at barnevernstjenesten ved flere anledninger har henlagt saken etter gjennomført undersøkelse fordi familien ikke samtykker til frivillige hjelpetiltak, selv om det er grunn til bekymring for barnet og familien. I flere av sakene ser vi deretter at bekymringene for barnas omsorgssituasjon gradvis eskalerer over de neste årene. Vi ser tydelig at barnas helhetlige situasjon forverrer seg med et økende antall risikofaktorer og forhøyet alvorlighetsgrad. Dette burde gjenspeilet både hvilke undersøkelsesaktiviteter barnevernstjenesten gjennomfører når det åpnes nye undersøkelser, samt hvor grundige og planmessig disse undersøkelsene blir gjennomført. I flere av sakene ser det ikke ut som barnevernstjenesten foretar grep for å øke intensiteten på undersøkelsene eller vurderinger om behovet for tiltak. Undersøkelsene har således ikke blitt tilpasset til den økende alvorlighetsgraden i bekymringene. Det er et fellestrekk i mange av sakene at tidligere historikk ikke er blitt tilstrekkelig tematisert eller vektlagt når det åpnes og gjennomføres nye undersøkelser.

I enkelte av tilsynssakene ser vi at barnevernstjenesten har hatt høy oppmerksomhet om barnets atferd og at barnet er på vei inn i et negativt miljø, inkludert et økende skolefravær, utageringer og opposisjon hjemme. Derimot er det i mindre grad gjort konkrete vurderinger om hvilken omsorg barnet får av foreldrene. Slik vi vurderer det kunne tidligere historikk om familien i flere av disse sakene vært relevant for å forstå barnets adferd og behov. Barnevernstjenesten har i disse tilfellene vært kjent med at barnet sannsynligvis har opplevd vold og konflikt i hjemmet tilbake i tid. Når barnevernstjenesten da mottar bekymringsfull informasjon om barnets utvikling og atferd, som er en relativt vanlig utvikling for barn som har opplevd vold i nære relasjoner, mener vi at barnevernet skulle tematisert bekymringene i lys av at barnet kan ha levd i en omsorgssituasjon preget av vold og frykt i deler eller hele oppveksten. For barn som har levd med vold eller frykt i nære relasjoner, er lignende utfordringer som disse barna har hatt, en relativt vanlig konsekvens. Det fremstår for Statsforvalteren som at det er flere forhold ved barnas atferd vi ikke kan se at barnevernstjenesten i tilstrekkelig grad har vurdert opp mot kjennskap til barnas historikk.

I enkelte av tilsynssakene ser vi at barnevernstjenesten ikke i tilstrekkelig grad har ivaretatt barnets rett til medvirkning i undersøkelsene. For å få undersøkelsene tilstrekkelig opplyst, skulle barnevernstjenesten i disse tilfellene snakket med barnet om de konkrete bekymringene for konflikt, vold og rusbruk hjemme, og i større grad lagt til rette for og gitt barnet mulighet til å fortelle om egne opplevelser av slike forhold. I enkelte saker burde barnevernstjenesten også forsøkt å legge til rette for flere samtaler med barnet. Det er vanskelig for barnevernstjenesten å foreta en helhetlig vurdering av barnets omsorgssituasjon og behov for hjelp hvis barnet selv ikke har fått anledning til å mene noe om det.

Statsforvalteren understreker at mangelfulle undersøkelsesaktiviteter, manglende medvirkning og manglende helhetlige barnevernsfaglige vurderinger kan ha bidratt til at flere av barna ikke har fått riktig hjelp til rett tid med utgangspunkt i sine konkrete behov og situasjon.

Barnevernstjenestens vurderinger og oppfølging av tiltak

Vi ser i flere av sakene at barnevernstjenesten har vurdert at barnas foreldre kunne ha behov for veiledning og andre former for oppfølging fra barnevernets side. Barnevernstjenestene har for eksempel vurdert at det er til barnets beste å foreslå hjelpetiltak som råd og veiledning, slekt- og nettverksmobiliserende tiltak og/eller samarbeid med andre instanser, som helsetjenester og skole.

Foreldrene har i mange av sakene takket nei til de foreslåtte tiltakene, da de selv ikke anså å ha behov for hjelp. I flere av sakene vurderer Statsforvalteren det som uforsvarlig at barnevernstjenesten ikke da har gjort konkrete vurderinger av om det kan være grunnlag for å fremme sak om å pålegge hjelpetiltak for å sikre barnet tilfredsstillende omsorg. Pålegg av hjelpetiltak er mer inngripende enn frivillige hjelpetiltak, men langt mindre inngripende enn en omsorgsovertakelse. I flere av sakene ser vi at slike tiltaksvurderinger mangler i sin helhet.

Når foreldrene ikke samtykker til hjelpetiltak har barnevernstjenesten også anledning til å fastsette i vedtaket at ny undersøkelse gjennomføres inntil seks måneder etter at saken ble henlagt, dersom vilkårene fortsatt er oppfylt. Statsforvalteren vurderer at det i enkelte av disse sakene har vært uforsvarlig at barnevernstjenesten ikke har henlagt undersøkelser med bekymring, særlig når det ikke heller er gjort en vurdering av pålegg om hjelpetiltak. Barnevernstjenesten har gjerne vurdert at barnet er i betydelig risiko for skjevutvikling, og at beskyttelsesfaktorene ikke er egnet til å kompensere for risikofaktorene i barnets liv. Sett i lys av at barnevernstjenesten i flere tilfeller også har mottatt flere bekymringsmeldinger med høy alvorlighetsgrad, og at barnevernstjenesten selv har vurdert at barnet har behov for tiltak, vurderer vi at en henleggelse med bekymring kan være å anse som laveste terskel for forsvarlighet.

Videre er det et fellestrekk i tilsynssakene at mer spesialiserte, målgruppedifferensierte og omfattende hjelpetiltak er fraværende i de aller fleste barnevernssakene. Sett opp mot alvorlighetsgraden i bekymringene rundt barnas omsorgssituasjon og behov, særlig i saker der barnas situasjon gradvis forverrer seg over tid, er Statsforvalteren kritisk til at flere barnevernstjenester ikke har vurdert eller hatt tilgjengelig mer omfattende hjelpetiltak til familiene. Svært få av disse barna og familiene deres har blitt tilbudt og/eller benyttet seg av mer omfattende, intensive og målgruppedifferensierte endringsrettede tiltak.

Sist bemerkes det at Statsforvalteren i noen av sakene ser at barnevernstjenesten skulle gjort mer helhetlige vurderinger av barnets situasjon og behov underveis i oppfølgingen når det er iverksatt hjelpetiltak i familien. Særlig skulle slike vurderinger fremkommet tydeligere ved evalueringstidspunktene for tiltakene. Evalueringene er i flere tilfeller kun kortfattet og i hovedsak beskrivelser av situasjonen. De skulle inneholdt helhetlige barnevernsfaglige vurderinger om behov, utvikling og måloppnåelse. I saker med langvarig historikk og hvor alvorlighetsgraden øker, er det særlig viktig at barnevernstjenesten vurderer om hjelpen fungerer etter hensikten, om det er behov for nye tiltak, eller om det er grunnlag for omsorgsovertakelse.

Barnevernstjenestens helhetlige vurderinger og dokumentasjon

I et flertall av tilsynssakene er det et fellestrekk at barnevernstjenestene på ulike sentrale tidspunkt ikke har foretatt og dokumentert tilstrekkelig helhetlige barnevernsfaglige vurderinger.

For at barnevernstjenestens saksbehandling, tjenester og tiltak skal være forsvarlige, må barnets beste være vurdert og vektlagt som et grunnleggende hensyn ved alle handlinger og avgjørelser som berører barn. Vurderingen av hva som er til barnets beste vil være sammensatt og består av flere forskjellige momenter som må vektas mot hverandre i den enkelte barnevernssak. Slike momenter er for eksempel barnets mening og egne synspunkt, barnets identitet og egenskaper, familiemiljø og nære relasjoner, barnets omsorgssituasjon, sårbarheter, beskyttelse, sikkerhet og stabilitet, samt rettigheter som gjelder blant annet helse og utdanning. Barnevernstjenesten må vurdere aktuelle momenter ut ifra barnets konkrete situasjon og behov. I barnevernstjenestens vurderinger skal det være tydelig hvordan momentene er vektet og avveid mot hverandre for å komme frem til hva som er barnets beste i den konkrete situasjonen.

I alvorlige og komplekse saker, for eksempel ved bekymring for en omsorgssituasjon med vold eller rus, er det spesielt viktig at barnevernstjenesten gjør helhetlige vurderinger for å kunne sikre en forsvarlig oppfølging. I flere av tilsynssakene vurderer Statsforvalteren at manglende helhetlige vurderinger kan ha fått følgefeil på en slik måte at barnevernstjenesten ikke sikrer en forsvarlig oppfølging. Videre at barnevernstjenesten heller ikke har iverksatt riktige tiltak, eller tiltak i det hele tatt, når barnet er i behov av det. Dermed er risiko høy for at barna kan ha levd under forhold som er skadelig for deres helse og utvikling, flere av dem over lang tid.

Videre ser Statsforvalteren i flere av tilsynssakene at barnevernstjenesten har møter, samtaler og annen dialog med barnet og familien, men at slike aktiviteter i liten grad følges opp med helhetlige vurderinger. Løpende samtaler og oppfølging innarbeides ikke i helhetlige interne drøftelser og barnevernsfaglige vurderinger om hva som er utvikling i barnas situasjon, deres behov og hva som bør være hensiktsmessige tiltak og oppfølging videre. Særlig vurderer tilsynsmyndigheten at dette er avgjørende i barnevernssaker der risikofaktorene rundt barnet øker og alvorlighetsgrad i omsorgssituasjonen forverrer seg over tid. Slik har tilfellet vært for mange av disse barna.

Ved at barnevernstjenesten foretar og dokumenterer helhetlige barnevernsfaglige vurderinger og barnets beste-vurderinger, vil det fremkomme tydeligere hva som har ligget til grunn for de avgjørelser og beslutninger som gjøres. Det vil også bidra til at tilsynsmyndigheten kan etterprøve barnevernstjenestens saksbehandling når det gjelder om barn har fått forsvarlige tjenester. Kravene til barnevernstjenestens dokumentasjonspraksis er også tett knyttet til barnets grunnleggende rettssikkerhet og barnets innsyn om hendelser og oppfølging i egen oppvekst.

Sist ser vi i flere av tilsynssakene at vurderinger som gjøres er mangelfullt dokumentert. I enkelte saker ser vi i tillegg at barnevernstjenesten har mangler når det gjelder løpende journalføring. Ved gjennomgang av dokumentene har vi også avdekket eksempler på at dokumenter tilsynelatende har blitt ferdigstilt på et langt senere tidspunkt enn når samtaler, møter og liknende aktiviteter faktisk har blitt gjennomført. Vi har bedt de aktuelle barnevernstjenestene om å ha et mer bevisst forhold til dette i fremtiden. Den lovfestede journalføringsplikten som barnevernstjenesten har, skal sikre at sakens dokumenter representerer de faktiske hendelsene i saken. Oppdatert dokumentasjon og journalføring er også et sentralt moment for å opprettholde private parterers tillit til barnevernstjenesten som offentlig myndighetsutøver.

Oppfølging av lovbruddene

Statsforvalteren har bedt de aktuelle barnevernstjenestene om å vurdere hvilke forhold som påvirket og bidro til lovbruddene. Videre har vi bedt tjenestene om å vurdere hva som skal til for å forebygge lignende lovbrudd og redegjøre for hvilke forbedringstiltak barnevernstjenesten iverksetter for at dette ikke skal skje igjen.

Forbedringstiltakene skal fremgå av en samlet plan som oversendes til Statsforvalteren innen en fastsatt frist. Av planen skal det være tydelig ansvars plassering og tidsfrister for forbedringstiltakene.

Det er virksomhetene selv som har ansvaret for å sikre forsvarlige tjenester, inkludert å gjennomføre nødvendig forbedringsarbeid i de tilfellene der Statsforvalteren har konkludert med lovbrudd i tilsyn.

Statsforvalteren vil følge opp de aktuelle barnevernstjenestene frem til lovbruddene kan anses lukket og svikten er utbedret.

Oslo, 13.12.2025

Mari Hagve
direktør for sosial og barnevern

Atle Grønstøl
seksjonssjef barnevern

Trine Land Nilsen
fagleder kommunalt barnevern

Jonas Frislid Jarfonn
fagleder kommunalt barnevern

Stig Halvard Høgset
fagleder kommunalt barnevern

Anders Brandt
fagleder barnevernsinstitusjoner